

О.М. Люлько

Оптимізація проведення медичної експертизи щодо осіб водійських професій

Департамент охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації

Мета роботи — вивчення особливості проведення медичної експертизи особам водійських професій, які керують цивільним автотранспортом та пересувною військовою технікою.

Матеріали та методи. Проведено оцінку експертного визначення придатності до певного виду діяльності відповідно до вимог наказів Міністра оборони від 14.08.2008 р. № 402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України», Міністерства транспорту та зв'язку України від 29.04.2010 р. № 240 «Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій залізничного транспорту, метрополітенів та підприємств міжгалузевого промислового залізничного транспорту України» та Міністерства охорони здоров'я України від 24.12.2000 р. № 299 «Про затвердження Переліку захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами» в частині надання допуску у разі порушення зору.

Результати та обговорення. Встановлено особливості в системі медичного відбору призовників, військовозобов'язаних на професії водіїв та членів екіпажів військово-транспортних засобів. Основні вимоги до стану здоров'я осіб, яких набирають для керування транспортними засобами, викладено в керівних документах різних відомств. Крім того, не розроблено критерії відбору для лікарів-експертів. Пропонують удосконалити систему медичної експертизи для осіб водійських професій шляхом розробки єдиного нормативного документа, в якому було б визначено вимоги до стану здоров'я майбутнього водія, потребу в створенні курсів підготовки медичних експертів.

Висновки. Особливості наявної системи медичного відбору для призовників, військовозобов'язаних на професії водіїв та членів екіпажів військово-транспортних засобів викладено у регламентних документах різної відомчої належності. Удосконалити медичний відбір на водійські спеціальності доцільно шляхом розробки єдиного нормативного розпорядчого документа, що визначає вимоги до стану здоров'я майбутнього водія та потребу в створенні курсів з підготовки медичних експертів.

Ключові слова: військово-лікарська експертиза, безпека дорожнього руху, безпека життєдіяльності, медицина катастроф, військова медицина.

З офіційного моменту початку проведення анти-терористичної операції на сході України актуальним стало питання безпеки дорожнього руху під час пересування важкої військової техніки автомобільними дорогами. Спостерігаються випадки дорожньо-транспортних пригод, скоєних за участю військових водіїв та водіїв цивільного автотранспорту. Так, 21 червня 2014 р. на складному перехресті поблизу Харкова зіткнулися «Лексус-570» з «БТР-80», що рухався у складі військової колони. Винен водій БТР, який, маючи обмежену оглядність, не врахував «перешкоду праворуч». В іншому випадку, що стався два роки тому, під час батальйонних навчань на трасі Чернівці — Львів, зіткнулися військовий БТР та пасажирський автобус «Mercedes-Benz». Причиною стало порушення п. 3.2 «Правил дорожнього руху» водієм мікроавтобуса.

Отже, в наведених випадках винні у скоєнні ДТП обидва учасники дорожнього руху. З'ясовано, що медичний огляд щодо придатності до роботи водієм вони проходили у різних медичних комісіях, які застосовували різні вимоги до стану здоров'я.

Мета роботи — вивчення особливостей проведення медичної експертизи особам водійських професій, які керують цивільним автотранспортом і пересувною військовою технікою.

Матеріали та методи

Проведено оцінку експертного визначення придатності до певного виду діяльності відповідно до вимог наказів міністра оборони від 14.08.2008 р. № 402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України», Міністерства транспорту та зв'язку України від 29.04.2010 р. № 240 «Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій залізничного транспорту, метрополітенів та підприємств міжгалузевого промислового залізничного транспорту України» та Міністерства охорони здоров'я України від 24.12.2000 р.

Стаття надійшла до редакції 21 серпня 2014 р.

Люлько Олег Михайлович, к. мед. н., завідувач сектору мобілізаційної та режимно-секретної роботи
61183, м. Харків, вул. Дружби Народів, 255, кв. 22
Тел. (057) 705-10-87
E-mail: lyulkooleg@ukr.net

№ 299 «Про затвердження Переліку захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами» [1—4] в частині надання допуску в разі порушення зору.

Результати та обговорення

Традиційно вже кілька десятків років експертна оцінка зорових можливостей осіб, робота яких пов'язана з діяльністю на транспорті, є незмінною, а саме: дослідження монокулярної гостроти зору вдаль з відстані 5 м за стандартними таблицями Головіна — Сівцева в певних умовах світлового режиму. Для експертної оцінки визначають гостроту зору в межах 0,1—1,0 : 1,5; 2,0 відн. од. (така шкала градації оптичності у таблиці Головіна — Сівцева), де акцентують на гостроті зору ліпшого ока. Оцінюючи вимоги, вказані у регламентних документах, які визначають придатність до керування відповідними транспортними засобами [1—4], констатуємо, що на найбільш відповідальні водійські спеціальності вимоги до гостроти зору ліпшого ока з корекцією становлять 0,8, іншого ока — 0,4. Причому вимоги щодо дозвільної здатності очей, приміром водіїв спеціальної військової техніки, не дуже відрізняються від тих, що пред'являють під час керування транспортними засобами цивільним особам з категоріями «Д», «Е». Якщо для керування транспортними засобами категорій «Д» і «Е» є певні вимоги до сили рефракції, яка коригує гостроту зору, то для роботи на військовій техніці такого немає. Крім того, якщо різниця в силі лінз двох очей для кандидатів у шофери цивільних транспортних засобів не повинна перевищувати 3,0 дптр, то для військового водійського складу така різниця не повинна бути вищою за 2,0 дптр. Водночас вимоги до гостроти зору водіїв транспортних засобів категорії «В» нижчі: для них передбачене обмеження з корекцією не нижче за 0,6 на ліпшому оці та не нижче за 0,2 на гіршому.

Отже, не зосереджуючись на питанні правильності або неправильності такого підходу до виміру

зорових функцій у водіїв цивільної та військової техніки, яких обстежують на предмет придатності до керування транспортними засобами, констатуємо, що вимоги до них відрізняються.

Наступним і не менш важливим питанням є підготовка лікарів-експертів, яких залучають до роботи членами медичних комісій з визначення придатності до керування транспортними засобами та які входять до складу військово-лікарських комісій. Жодним розпорядчим документом не передбачено певні вимоги до цієї категорії фахівців. Зазвичай з певних закладів охорони здоров'я відряджають лікарів для роботи під час призову до райвійськкоматів. Також відповідним розпорядженням місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування визначають заклади охорони здоров'я та персональний склад медичних працівників, яких залучають до роботи щодо медичного огляду кандидатів у водії, під час якого експерти оцінюють стан здоров'я обстежених відповідно до вимог регламентних документів [1—4]. Встановлено, що більшість членів комісії практично не обізнані з особливостями діяльності водіїв-військовослужбовців та водіїв, які обслуговують спеціальну техніку.

Таким чином, оптимізувати медичний відбір на водійські спеціальності доцільно шляхом розробки єдиного нормативного розпорядчого документа, що визначає придатність стану здоров'я майбутнього водія та потребу в створенні курсів з підготовки медичних експертів.

Висновки

1. Особливість наявної системи медичного відбору для призовників, військовозобов'язаних на професії водіїв та членів екіпажів військово-транспортних засобів викладено у регламентних документах різної відомчої належності.

2. Удосконалити медичний відбір на водійські спеціальності доцільно шляхом розробки єдиного нормативного розпорядчого документа, що визначає придатність стану здоров'я майбутнього водія та потребу в створенні курсів з підготовки медичних експертів.

Література

1. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій залізничного транспорту, метрополітенів та підприємств міжгалузевого промислового залізничного транспорту України. Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 29. 04. 2010. — № 240. — К., 2010. — 11 с.
2. Про затвердження переліку захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування

відповідними транспортними засобами. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.12.1999. — № 299. — К., 1999. — 17 с.

3. Про затвердження положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України. Наказ Міністра оборони України від 14.08.2008 року. — № 402. — К., 2008. — 522 с.
4. Про затвердження положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів. Наказ МОЗ та МВС № 65/80 від 31.01.2013. — 19 с.

О.М. Люлько

Оптимизация проведения медицинской экспертизы лиц водительских профессий

Департамент здравоохранения Харьковской областной государственной администрации

Цель работы — изучение особенности проведения медицинской экспертизы лицам водительских профессий, которые управляют гражданским автотранспортом и передвижной военной техникой.

Материалы и методы. Проведена оценка экспертного определения пригодности к определенному виду деятельности в соответствии с требованиями приказов Министра обороны от 14.08.2008 г. № 402 «Об утверждении Положения о военно-врачебной экспертизе в Вооруженных Силах Украины», Министерства транспорта и связи Украины от 29.04.2010 г. № 240 «Порядок проведения медицинских осмотров работников определенных категорий железнодорожного транспорта, метрополитенов и предприятий межотраслевого промышленного железнодорожного транспорта Украины» и Министерства здравоохранения Украины от 24.12.2000 г. № 299 «Об утверждении Перечня заболеваний и недостатков, при которых лицо не может быть допущено к управлению соответствующими транспортными средствами» в части предоставления допуска в случае нарушения зрения.

Результаты и обсуждение. Установлены особенности в системе медицинского отбора призывников, военнообязанных на профессии водителей и членов экипажей военно-транспортных средств. Основные требования к состоянию здоровья лиц, которых набирают для управления транспортными средствами, изложены в руководящих документах различных ведомств. Кроме того, не разработаны критерии отбора для врачей-экспертов. Предлагают усовершенствовать систему медицинской экспертизы для лиц водительских профессий путем разработки единого нормативного документа, в котором были бы определены требования к состоянию здоровья будущего водителя, потребность в создании курсов подготовки медицинских экспертов.

Выводы. Особенности существующей системы медицинского отбора для призывников, военнообязанных на профессии водителей и членов экипажей военно-транспортных средств изложены в регламентных документах различной ведомственной принадлежности. Усовершенствовать медицинский отбор на водительские специальности целесообразно путем разработки единого нормативного распорядительного документа, определяющего требования к состоянию здоровья будущего водителя и потребность в создании курсов по подготовке медицинских экспертов.

Ключевые слова: военно-врачебная экспертиза, безопасность дорожного движения, безопасность жизнедеятельности, медицина катастроф, военная медицина.

О.М. Lyulko

Optimization of the medical examination of the drivers

Department of Health of Kharkiv Regional State Administration, Ukraine

Objective. To study the peculiarities of medical examination of drivers, operating with civilian transport and military equipment.

Materials and methods. The assessment has been held for the expert evaluation of the suitability for definite types of activities in accordance with the requirements of the Minister of Defense N 402 of 14.08. 2008 «On approval of the military medical examination in the Armed Forces of Ukraine», Ministry of Transport and Communications of Ukraine from 29.04.2010 N 240 «Procedure for conducting medical examinations of workers of certain categories of railways, subways and Interdepartmental Industrial Railway transport of Ukraine» and the Ministry of Health of Ukraine from 24.12.2000 N 299 «On approving the list of diseases and defects, in which a person cannot be allowed to control vehicle of» in the provision of access in case of vision violation.

Results and discussion. The peculiarities of the system of medical selection of recruits, conscripts in the profession drivers and crew members of military vehicles have been established. The basic requirements for the health of people who are recruited to drive vehicles are set out in the governing documents of various departments. Also, do the criteria for selection of medical experts. Offer to improve the system of medical examination for persons driving professions by developing a single regulatory document that would set requirements for the future health of the driver, the need for creating training courses medical experts.

Conclusions. Peculiarities of the current system of medical selection for conscripts for military service in the profession of drivers and crew members of military vehicles set out in the regulatory documents of various departmental affiliations. The improvement the selection of medical specialties advisable by driving the development of a single normative administrative document specifies the requirements for the future health of the driver and the need for the creation of courses on training of medical experts.

Key words: military medical examination, road safety, safety, disaster medicine, military medicine.